

OBRAZOVANJE

PSIHOLOGINJA, PROF. DR. MIRJANA NAZOR

Inflacija odlikaša ukazuje na probleme u školstvu koje godinama ignoriramo

OBJAVLJENO: 16. RUJNA 2022.

NAPISAO: SVE ZA 5

Sveučilišna profesorica, psihologinja Mirjana Nazor u svojoj bogatoj i dugačkoj karijeri na Sveučilištu u Splitu podučavala je i generacije studenata koji su svoje radno mjesto našli u razredu. Iako je u mirovini, redovito i aktivno prati zbivanja u području obrazovanja, pa je, kao i mnoge, muči poplava super odlikaša u školama, kojih u njezino vrijeme, ali i vrijeme generacija koje je podučavala, nije bilo ni približno kao danas.

Pitamo je stoga čini li joj se da je uvođenje prijemnih ispita za upis u najbolje gimnazije i škole, koje je ove godine iskoristilo ukupno sedam zagrebačkih srednjoškolskih ustanova, dobar potez prosvjetne vlasti i da li su prijemni dobar način selekcije super odlikaša.

■ Mislím da su prijemni ispiti uistinu nužnost u ovoj nenormalnoj situaciji kada svake godine imamo u osmom razredu veliki broj odlikaša, odnosno super odlikaša. Petice su postale svojevrsan fetiš, a ocjene vrlo dobar i dobar su izgubile svoj značaj. Ako u nekom razredu učenik čiji je prosjek ocjena 4.1 spada u 20% najlošijih đaka u tom razredu, očito je da nešto nije

u redu. Ipak, ocjene ne treba potpuno ignorirati ali bi trebalo vrednovati ocjene iz predmeta važnih za određeni srednjoškolski program, a ne inzistirati na općem uspjehu.

Da li se prijemnima dobiju kvalitetniji učenici, koji nemaju prosjek 5.0, ali imaju potrebno znanje, možda čak i jače od svojih vršnjaka s 5.0.?

■ Svakako. Jer prijemni ispiti sadrže pitanja i zadatke koji su isti za sve učenike, neovisno iz koje su osnovne škole došli. Njima se doista provjerava znanje učenika, a isključuju se subjektivni faktori koji su neminovno dio ocjene koju učenik dobiva u razredu od predmetnog nastavnika. Često se spominje da bi prijemni ispiti mogli biti vrlo stresni za učenike. Ali i sama borba za petice koja se sada odvija je također stresna, za učenike, za roditelje ali i za nastavnike. A zar nije stresna situacija u kojoj pojedinac koji je recimo izvrstan u matematici ili kemiji, ali iz ostalih predmete nema odlične ocjene, neće moći upisati školu za koju je motiviran i ima potrebne sposobnosti i znanje?

Hoće li prijemni ispiti, po vašem mišljenju, zaustaviti inflaciju superodlikaša?

■ Iskreno vjerujem da hoće. Jer više te bezbrojne petice neće biti neophodne. Tražit će se znanje. A ono bi ipak trebalo biti presudno za nastavak školovanja u srednjoj školi. Jer, čini mi se zaboravljamo na one đake i roditelje koji dožive pravu traumu kada u srednjoj školi zaredaju znatno niže ocjene od onih na koje su bili navikli, pa čak i negativne. Kako se osjeća super odlikaš kojeg smo pogrešno uvjerali da je sposoban za, recimo, matematičku gimnaziju, a on nakon nekoliko mjeseci shvati da mu nedostaje mnogo znanja? Hoće li ga njegovi razočarani roditelji možda kažnjavati zbog toga, vjerujući da je njihovo dijete preko noći postalo lijeno i nemarno? Ili će shvatiti o čemu se radi i pokušati mu pomoći ?

Nastavnici su postali popustljiviji, ali, čini mi se vrlo često zbog neugodnih pritisaka roditelja. Mnogi roditelji su svoju

ulogu shvatili potpuno pogrešno, a nažalost sustav im omogućava da maltretiraju nastavnike.

Mnogi tvrde da petice iz svih osnovnih škola nisu jednake, odnosno da nisu vjerodostojne u mnogim slučajevima. Slažete li se s tim?

■ Ocjene sigurno nisu jednake, to kaže dokimologija, disciplina koja se bavi problemima ocjenjivanja. Ocjena nema apsolutnu vrijednost jer nije točno definirano koliko znanja i koju vrstu znanja treba imati da se npr. dobila ocjena odličan iz povijesti u sedmom razredu. I to vrijedi za svaku ocjenu, za svaki predmet, u svakom razredu. Dakle, predmetni nastavnik, jasno na temelju programa, ipak subjektivno procjenjuje koliku će ocjenu dati đaku. Zato dokimologija kaže da ocjene imaju samo relativnu vrijednost, tj. imaju vrijednost unutar razrednog odjela u kojem su dane. U tom konkretnom razredu, oni učenici koji imaju ocjenu odličan znaju određeni predmet najbolje, ali barataju li oni samo činjeničnim znanjem ili i drugim vrstama znanja to ocjena ne govori. Oni s ocjenom nedovoljan su najlošiji u tom konkretnom odjelu, ali možda znaju više nego učenici s ocjenom dovoljan ili čak dobar u nekom drugom razrednom odjelu.

Kako se uopće hrvatskom školstvu dogodila inflacija superodlikaša? Je li riječ o popustljivim nastavnicima, gubitku sustava vrijednosti... čemu?

■ Super odlikaši su već dugo godina dio naše stvarnosti i nitko se ozbiljno nije do sada pozabavio tim problemom. Nastavnici su postali popustljiviji, ali, čini mi se vrlo često zbog neugodnih pritisaka roditelja. Mnogi roditelji su svoju ulogu shvatili potpuno pogrešno, a nažalost sustav im omogućava da maltretiraju nastavnike. Uz to mnogi nastavnici ne žele biti uzrok nečije nemogućnosti upisa u određenu školu, pa je najjednostavnije malo podići ocjenu. Kao što rekoh, opći uspjeh je taj mlinski kamen koji zagorčava život mnogim đacima. Bitan bi trebao biti uspjeh iz tzv. relevantnih predmeta.

Uz to, čini mi se, vrlo loše se provodi profesionalna orijentacija, mnogi učenici, ali i

Sveučilišna profesorica, psihologinja
Mirjana Nazor

roditelji ne znaju koje se sve mogućnosti otvaraju na razini srednjih škola i zbog toga je često prevelik pritisak na gimnazije. A mnogi bi učenici bili zadovoljniji i uspješniji da su upisali neku drugu srednju školu.

Prije četrdesetak ili više godina u razredu je bilo po troje četvero odlikaša, jedan ili ni jedan s prosjekom 5.0. Danas je većina učenika u razredu odlikaš, a s 5.0 bude po nekoliko. Kako je to moguće? Jesu li današnje

generacije toliko pametnije od nas nekada?

■ Današnje generacije nisu pametnije. I veliki broj odlikaša samo ukazuje na probleme koje u školstvu godinama ignoriramo. Nekada davno, koliko se sjećam, učenik s peticama iz svih predmeta je uistinu bio rijetkost, ne u pojedinom razrednom odjelu, nego u školi. Unutar pojedinog razrednog odjela, vrlo često se opći uspjeh kretao po tzv. Gausovoj krivulji. Najveći je bio broj prosječnih učenika, manje vrlo dobrih i dovoljnih i naravno najmanje odličnih i onih s jedinicama. Jasno da postoje i razlike u kvaliteti pojedinih razreda, u nekim odjelima se nađe nešto više boljih učenika, a u nekima nešto više lošijih. Ali te su varijacije u osnovnim školama uglavnom male.

Kako stati na kraj poklanjanju ocjena i inflaciji super odlikaša?

■ Nastavnicima bilo puno lakše kada bi se konačno točno definiralo što učenik treba znati iz određenog predmeta za određenu ocjenu. Količina i vrsta znanja. Ti bi kriteriji smanjili utjecaj subjektivnosti kod ocjenjivanja. Međutim, spoznaja o vanjskom vrednovanju koje će se dogoditi na kraju školovanja ili i tijekom školovanja također bi potakla nastavnika da ne

poklanja olako ocjene. Uz to, ta odgovornost, koju sada osjećaju neki nastavnici ne želeći onemogućiti učenika da ode u željenu, bi nestala. I roditelji bi se primirili jer bi shvatili da je važno da dijete uči i zna, a ocjena je usputna pojava o kojoj više ne bi ovisila ničija sudbina. I svi bi lakše disali.

.....
Razgovarala: Irena Kustura Rosandić
.....

Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije.

OZNAKE:

INFLACIJA ODLIKAŠA MIRJANA NAZOR

PODIJELI

FACEBOOK TWITTER

PRIJEMNI ZA SREDNJE ŠKOLE NEĆE ISKORJENITI POPLAVU SUPERODLIKAŠA

STANDARDIZIRATI PRIJEMNE I KRITERIJE ZA OCJENJIVANJE

I dok se još uvijek pojedinim krugovima vode rasprave jesu li prijemni ispiti najbolje rješenje za upis učenika u najatraktivnije gimnazije, u koj

PSIHOLOGINJA, PROF. DR. MIRJANA NAZOR

INFLACIJA ODLIKAŠA UKAZUJE NA PROBLEME U ŠKOLSTVU KOJE GODINAMA IGNORIRAMO

Sveučilišna profesorica, psihologinja Mirjana Nazor u svojoj bogatoj i dugačkoj karijeri na Sveučilištu u Splitu podučavala je i generacije stu

NIKOLA DMITROVIĆ, RAVNATELJ ZAGREBAČKE PETNAESTE GIMNAZIJE KOJA JE PRVA PRIJE 7 GODINA UVELA PRIJEMNE ISPITE:

USPJEH NE DOLAZI PREKO NOĆI I TRAŽI ANGAŽMAN UČENIKA I NASTAVNIKA

Iako se o prijemnim ispitima za upis u srednje škole govorilo već neko vrijeme, ove godine po prvi put su provedeni u sedam zagrebačkih gimnazija.

Sve za 5

Pišite nam

Pravila privatnosti

Info